

PLA DE LLENGÜES
DE LA UNIVERSITAT
DE BARCELONA
2022-2025

NORMATIVES I DOCUMENTS

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

PLA DE LLENGÜES
DE LA UNIVERSITAT
DE BARCELONA
2022-2025

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	5
Missió	5
Visió	9
Marc normatiu.	9
Agents de la política lingüística	11
Comissions de treball	16
 PLA DE LLENGÜES: ÀMBITS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES	17
Taula d'abreviacions	17
Guia de símbols	18
Àmbit 1. Informació i comunicació institucionals	19
Àmbit 2. Gestió i administració	23
Àmbit 3. Docència.	26
Àmbit 4. Recerca, transferència de coneixement i divulgació científica	31

PRESENTACIÓ

Missió

A la Universitat de Barcelona, com en tot organisme dedicat a generar i transmetre el coneixement, la llengua i les llengües hi tenen un paper cabdal. Com a centre capdavanter que és en els àmbits de la docència i la recerca, manté múltiples relacions i acords internacionals; al mateix temps, és una institució arrelada a la ciutat de Barcelona, amb presència en barris ben diversos, i al conjunt del territori. No cal insistir en les implicacions lingüístiques que té aquest doble vessant, com a actor en un món multicultural i globalitzat alhora que ben incardinat en la realitat catalana. Al costat de la llengua pròpia, el català, que estatutàriament la UB es compromet a fomentar en els diversos àmbits, cal tenir ben present una segona llengua oficial, el castellà, que té un pes important en la investigació i igualment en la docència. A més d'aquestes dues, a la UB s'utilitzen tot un seguit d'altres llengües, entre les quals destaca l'anglès, veritable lingua franca en múltiples àmbits de la recerca i amb una presència creixent a les aules.

La vocació internacional de la Universitat de Barcelona, constatable en la seva implicació en programes i projectes d'ampli abast, i avalada per la mobilitat constant d'alumnat i professorat, tant propi com visitant, és indeslligable del seu compromís amb la societat i la llengua del país. La universitat té la responsabilitat social de servir la ciutadania a la qual pertany i de proporcionar als seus ciutadans una formació de

qualitat. En aquest context, esdevé imprescindible conjugar el multilingüisme propi de l'actual espai europeu d'educació superior amb el compromís de protegir, usar i promoure la llengua pròpia de Catalunya.

En la seva aposta pel multilingüisme, a banda de les llengües oficials a Catalunya, la Universitat de Barcelona ha de treballar per fomentar el coneixement i l'ús de les llengües següents: *a)* l'anglès; *b)* l'alemany, el francès i l'italià, que, juntament amb l'anglès, són les llengües de les proves d'accés a la universitat; *c)* les altres llengües oficials a l'Estat espanyol, i *d)* altres llengües dels estats membres de l'espai europeu d'educació superior, de comunicació internacional o amb presència important a Catalunya, com ara el xinès, l'àrab, l'amazic o el romanès.

El present Pla de llengües estableix i garanteix el desenvolupament de la política lingüística de la Universitat de Barcelona durant el període en què serà vigent. Així mateix, dona continuïtat, renova i actualitza els tres plans de llengües que l'han precedit. Els plans es fonamenten en les disposicions lingüístiques de la normativa aplicable, que inclou l'Estatut de la Universitat de Barcelona, el seu Reglament d'usos lingüístics, l'Estatut d'autonomia de Catalunya i altres textos que despleguen normatives en matèria de política lingüística, entre els quals cal fer un esment especial dels acords de la Comissió de Política Lingüística de la Universitat de Barcelona.

Aquest Pla fa un èmfasi especial en la necessitat de garantir els drets lingüístics de l'alumnat. La consecució d'aquest objectiu implica que el professorat ha d'estar adequadament capacitat per usar les dues llengües oficials, català i castellà, en l'exercici de les seves activitats docents i acadèmiques. Requereix, així mateix, disposar dels mitjans necessaris per as-

segurar un bon accés a la llengua catalana no sols del personal docent i investigador, sinó també de l'alumnat de mobilitat entrant. L'aprovació del Pla d'acollida de llengua i cultura catalana de la Universitat de Barcelona, del qual el Pla de llengües es fa ressò, ha de permetre pal·liar situacions d'incertesa lingüística i que posen en dubte la seguretat i la transparència necessàries en aquest àmbit.

Pel que fa a la docència, també cal tenir present l'acord a què van arribar el 30 de juny de 2021 els rectors de les universitats catalanes reunides a l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP). En el marc d'un compromís més ampli contra la crisi educativa, van acordar, entre altres mesures, «fixar la xifra d'un mínim del 80 % en català de la docència de cada grau, postgrau i màster» i que els estudis de grau «es puguin cursar íntegrament en català». Alguns dels objectius i accions recollits en l'actual Pla de llengües s'han de vincular al compliment d'aquests compromisos dels rectors de l'ACUP, com també al Pla d'enfortiment de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca de Catalunya, impulsat per la Conselleria de Recerca i Universitats.

El de la docència és un dels quatre àmbits en què s'organitza el contingut del Pla de llengües. Els altres tres fan referència a la informació i comunicació institucionals, la gestió i administració, i la recerca, transferència del coneixement i divulgació científica. De cadascun d'aquests quatre àmbits es detallen els aspectes relacionats amb: *a)* les mesures per impulsar la qualitat lingüística; *b)* l'anàlisi, la millora i les garanties necessàries en relació amb els usos lingüístics, i *c)* les competències lingüístiques vinculades als diversos col·lectius que formen la comunitat universitària pel que fa als àmbits de docència i de gestió i administració.

En l'àmbit d'informació i comunicació institucionals, el Pla actual presta més atenció a la necessitat d'establir els usos lingüístics en actes i documents institucionals d'acord amb la normativa existent, justament per millorar-ne l'aplicació; a la conveniència d'agilitar les gestions relatives als drets lingüístics dels estudiants, i, com no podia ser d'una altra manera, als aspectes lingüístics vinculats a les xarxes socials. Respecte a l'àmbit de gestió i administració, cal remarcar l'impuls a la formació lingüística del personal d'administració i serveis, amb atenció especial a la millora de competències específiques.

Finalment, en l'àmbit de recerca, transferència del coneixement i divulgació científica, es fa una aposta decidida per promoure el català en un camp en què està en retrocés. Una llengua es pot considerar completa en la mesura que es desenvolupa en tots els àmbits d'ús. La funció social inherent a la universitat, d'altra banda, comporta que, en un espai multilingüe com és el de la recerca, també la llengua del país hi tingui un espai, especialment en la transferència i la divulgació. En aquesta mateixa línia, és una necessitat llargament sentida i un acte de justícia promoure el reconeixement de la recerca feta en llengua catalana.

Durant l'elaboració del Pla actual, s'han revisat i actualitzat els objectius dels plans anteriors i s'han incrementat substancialment les accions previstes, fins a gairebé doblar-ne el nombre. El Pla té una durada de quatre anys. Al llarg d'aquest període es preveu un seguiment de les diverses accions proposades i de la periodització prevista. La Comissió de Política Lingüística, per mitjà d'una comissió delegada, ha de vetllar perquè aquest seguiment es faci efectiu, d'acord amb el sistema d'autoavaluació previst.

Visió

La Universitat de Barcelona es vol identificar com a:

- Institució d'excel·lència a escala internacional en els àmbits de l'activitat docent, la recerca i la transferència de coneixement.
- Institució compromesa amb l'ús, el desenvolupament, l'estudi i la promoció de la llengua catalana com a llengua acadèmica.
- Institució que promou el multilingüisme en les activitats acadèmiques i el plurilingüisme dels membres de la comunitat universitària.

Marc normatiu

Tal com estableix l'Estatut de la Universitat de Barcelona, aprovat el 2003, «el català és la llengua pròpia i oficial de la Universitat de Barcelona» (article 6.1); així mateix, s'hi afirma que «el català i el castellà, com a llengües oficials a Catalunya, han de ser utilitzades a la Universitat de Barcelona d'acord amb les disposicions sobre política lingüística» (article 6.2). Aquestes disposicions s'inclouen en la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística i en la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya.

A continuació, a l'Estatut es fa referència a l'obligació de la UB «de fomentar la llengua catalana en els camps investigador, docent, administratiu i de serveis» i «de contribuir a la incorporació de la llengua catalana a tots els àmbits del coneixement» (article 6.3), com també «de fomentar el coneixement i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes» (article 6.4), al mateix temps que ha d'estar «oberta a la resta de llengües i

cultures, i, a través del seu servei lingüístic, ha de promoure la formació i l'assessorament multilingües per a les activitats acadèmiques de la comunitat universitària» (article 6.5).

Coincideix amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya respecte a la consideració i al requisit del català com a llengua de la docència. En aquest sentit, l'Estatut d'autonomia afirma que «el català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari» i declara que «el professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin» (article 35).

Pel que fa al PDI, el professorat de la UB ha d'acreditar el coneixement de les llengües oficials per poder desenvolupar la seva activitat, ja que, altrament, no es pot garantir el respecte als drets lingüístics de l'alumnat, tal com estableix la normativa aplicable i específicament el Decret 128/2010, de 14 de setembre, sobre l'acreditació del coneixement lingüístic del professorat de les universitats del sistema universitari de Catalunya. La UB ha estat pionera en la regulació i l'aplicació d'aquest requisit lingüístic.

L'Acord de finançament variable per objectius aprovat pel Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) ha vinculat el finançament de les universitats públiques catalanes amb l'assoliment d'objectius lingüístics en l'àmbit de la docència universitària. Per això, aquest Pla de llengües incorpora també els objectius i les dades, les evidències i els indicadors lingüístics previstos pel CIC.

L'oficialitat de l'occità a Catalunya, declarada per l'Estatut d'autonomia de 2006 i la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, preveu les condicions d'ús d'aquesta llengua en la informació institucional i l'atenció als usuaris a

efectes administratius. El mateix 2010 es va aprovar també la Llei 17/2010, de 3 de juny, de la llengua de signes catalana, que en fixa el marc de reconeixement.

En l'àmbit de l'acreditació de terceres llengües, cal fer referència als acords del CIC respecte a la millora de les competències i a l'assoliment del nivell B2 per tot l'alumnat; les universitats catalanes han acordat desenvolupar un pla per a la millora de les competències en terceres llengües al sistema universitari de Catalunya, amb un horitzó desitjable que permeti l'assoliment d'aquest nivell.

Agents de la política lingüística

Vicerector de Relacions Institucionals, Comunicació i Política Lingüística

És el president de la Comissió de Política Lingüística de la Universitat de Barcelona, responsable de les polítiques lingüístiques i dels Serveis Lingüístics, com també de les relacions institucionals amb l'Administració (participació en la Comissió de Política Lingüística del Consell Interuniversitari de Catalunya), la Xarxa Vives d'Universitats (participació en el Consell Permanent) i altres organismes que treballen en l'àmbit de la llengua (participació en l'Institut Ramon Llull, entre d'altres).

Delegat del rector per a la política lingüística i publicacions

És el responsable del foment de la llengua catalana en el camp investigador, docent i administratiu; de la promoció de la

llengua catalana a tots els àmbits de coneixement; del foment i estudi de la llengua catalana; de la promoció de la formació i l'assessorament multilingües, i del control del compliment de la normativa en matèria de política lingüística. Participa en la Comissió de Llengua de la Xarxa Vives d'Universitats.

Comissió de Política Lingüística

Segons l'Estatut de la Universitat de Barcelona (article 6.3), la Comissió de Política Lingüística, creada el 1986, és l'òrgan col·legiat responsable d'establir les directrius en matèria de política lingüística i d'impulsar la normalització de la llengua catalana. Com a comissió delegada del Consell de Govern, la presideix el rector, o la persona que delegui. Al llarg de les seves sessions, la Comissió ha aprovat un seguit d'acords sobre usos lingüístics i requisits lingüístics en l'accés del personal per desplegar la normativa pertinent.

Xarxa de Dinamització Lingüística

Es va crear el 1992 amb la finalitat de sistematitzar harmònicament les accions encaminades a estimular l'ús de la llengua catalana en la docència, la recerca, l'administració i la gestió universitàries a tots els centres de la UB. A tots aquests objectius, s'hi sumen els de caràcter multilingüe que preveu el Pla de llengües. Formen aquesta Xarxa les comissions de dinamització lingüística de cada centre, amb representació de tots els col·lectius, que prenen denominacions diverses segons els seus òrgans de govern. Els reglaments dels centres

recullen la composició i les funcions de les comissions. Anualment vehiculen actuacions i processos de treball, d'acord amb el Vicerektorat, que s'eleva a la Comissió de Política Lingüística.

Serveis Lingüístics

Segons l'article 6.5 de l'Estatut de la Universitat de Barcelona, els Serveis Lingüístics tenen per missió promoure la formació i l'assessorament multilingües per a les activitats acadèmiques, tècniques i administratives de la comunitat universitària.

A més de contribuir a la plena normalització lingüística del català, s'ocupen de la revisió i traducció de textos científics i institucionals en anglès i altres llengües; de l'elaboració de recursos per a la millora de la qualitat lingüística, i de la implementació del programa d'acollida lingüística i cultural per a l'alumnat nouvingut i de mobilitat, per iniciar-lo en la comprensió oral i escrita del català i apropar-lo a la cultura catalana. Els SL ofereixen cursos de llengua general dels nivells del Marc europeu comú de referència, mitjançant diferents modalitats d'aprenentatge, tant presencials com virtuals. Per mitjà dels centres d'autoaprenentatge, ofereixen serveis i recursos en línia i presencials de tots els nivells i totes les competències lingüístiques. Periòdicament, els SL fan convocatòries lliures de proves de coneixement de català de nivell C1 per als col·lectius que les requereixen i d'altres nivells segons la necessitat. D'ençà del Pla anterior, s'ha consolidat el curs de llenguatge jurídic català amb convocatòries lliures associades.

Estudis Hispànics

És una unitat de la Universitat de Barcelona que té una llarga tradició en l'ensenyament de la llengua i la cultura espanyoles per a estrangers. Entre les seves activitats, destaquen els cursos específics per a estudiants d'intercanvi del programa Erasmus. Tots els cursos tenen certificació europea oficial ECTS i els nivells s'adapten al Marc europeu comú de referència per a les llengües. És un centre examinador dels diplomes d'espanyol com a llengua estrangera que atorga l'Institut Cervantes.

Escola d'Idiomes Moderns

És la unitat de la Universitat de Barcelona encarregada de facilitar i promoure la formació i acreditació en idiomes al llarg de la vida de les persones: futures generacions, professionals, institucions i la resta de membres de la societat. L'EIM contribueix al prestigi de la Universitat de Barcelona com a escola innovadora i lligada a l'excel·lència acadèmica i de gestió. Ofereix programes formatius adaptats a les exigències i necessitats de la societat, en múltiples formats, i és referent en l'avaluació i acreditació de nivell de llengua a Catalunya. És membre de l'Associació de Centres de Llengües en l'Ensenyament Superior (ACLES) i de la Confederació Europea de Centres de Llengües en l'Ensenyament Superior (CERCLES).

Institut de Desenvolupament Professional

L'Estatut de la Universitat de Barcelona estableix en l'article 45.3 que la formació del professorat universitari per a l'exercici acadèmic es desenvolupa des de l'Institut de Desenvolupament Professional. Per atendre aquest objectiu, la Secció d'Universitat de l'Institut analitza les necessitats formatives del professorat, estableix les estratègies i dissenya les propostes d'activitats formatives, d'assessorament i de difusió per augmentar la qualitat de la docència superior i afavorir l'adaptació a les noves exigències de l'espai europeu d'educació superior. En aquest sentit, gestiona la matriculació del PDI en els cursos i les convocatòries de llengua catalana de nivell C1 i la certificació corresponent per a l'acreditació en l'àmbit universitari (d'acord amb el Decret 128/2010 ja esmentat).

Formació de PAS

És una unitat que depèn de l'Àrea d'Organització i Recursos Humans i que té per missió facilitar el desenvolupament personal i professional del PAS mitjançant serveis de formació que permetin d'assolir els objectius de la institució. També pretén potenciar l'adaptació als canvis originats per les innovacions tecnològiques i de gestió, i a les demandes culturals i socials que requereix l'entorn. En la seva oferta formativa, en coordinació amb els Serveis Lingüístics i l'Escola d'Idiomes Moderns, hi ha cursos de diferents nivells de llengua del Marc europeu comú de referència. Igualment, ofereix formació específica lligada a la llengua i a la cultura (per exemple, els cursos Redacció de textos administratius o Introducció a la cultura xinesa).

Comissions de treball

- a) *Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC)*: Comissió de Política Lingüística.
- b) *Departament de Recerca i Universitats (DREU)*: Grup de Treball dels Serveis Lingüístics Universitaris, Grup de Treball d'Educació, Grup de Treball d'Assessorament per a l'Acreditació de Nivells de Competències en Terceres Llengües.
- c) *Comissió Interuniversitària de Formació i Acreditació Lingüístiques de Catalunya (CIFALC)*: Grup de Treball de Llenguatge Jurídic, Grup de Treball del Nivell A1, Grup de Treball de Digitalització de l'Acreditació.
- d) *Xarxa Vives d'Universitats (XVU)*: Comissió Permanent, Comissió de Llengua, Grup de Treball de Qualitat Lingüística (seccions de català i anglès), Grup de Treball de Terminologia i Nomenclatura, Coordinadora d'Estudis de Filologia Catalana.